

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Pomorze Zachodnie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne

Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 na 2015 rok *
(wersja z 26 sierpnia 2015 r.)

*Harmonogram może ulec zmianie. Dokumenty programowe opublikowane są na stronie Instytucji Zarządzającej (<http://rpo.terminal.pl/jak-skorzystac-z-programu-regionalnego/zobacz-ogloszenia-i-wyniki-naborow-wnioskow/harmonogram-naborow-wnioskow>).

Numer i nazwa Działania	Planowany termin naborów (określony kwartałami albo w sposób bardziej szczegółowy)	Typ projektów mogących uzyskać dofinansowanie	Orientacyjna kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu (w zł)	Instytucja ogłaszająca konkurs (wraz z hiperłączem do strony instytucji)	Dodatkowe informacje
I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE					
1.1 Projekty badawczo- rozwojowe przedsiębiorstw	grudzień 2015 r.	1. Projekty inicjujące współpracę przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi		UMWZ	
1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach					
1.3 Rozwój publicznej infrastruktury B+R	czerwiec 2015 r.			UMWZ	Tryb konkursowy-specjalny /Zachodniopomorska Lista Infrastruktury Badawczej na rzecz Przedsiębiorstw
1.4 Wdrażanie wyników prac B+R					
1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji	grudzień 2015 r.			UMWZ	
1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia	wrzesień 2015 r.			UMWZ	
1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego					
1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach ZIT dla Koszalińskiego- Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego					
1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe		Tryb właściwy dla instrumentów finansowych			
1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego					
1.11 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego		Tryb pozakonkursowy			

1.12 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego		Tryb pozakonkursowy			
1.14 Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym					
1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw					
1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu					
1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju		Typ 3. Tryb właściwy dla instrumentów finansowych			
II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA					
2.1 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu					
2.2 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego		Tryb pozakonkursowy			
2.3 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego		Tryb pozakonkursowy			
2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej					
2.6 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego					
2.7 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych					
2.8 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego					
2.9 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi					
2.10 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł					
2.11 Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii	październik 2015 r.	1. Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii	3 980 000	WFOŚiGW w Szczecinie	
2.12 Rozwój kogeneracyjnych źródeł energii					
III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU					
3.1 Ochrona zasobów wodnych		Tryb pozakonkursowy			
3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym		Tryb pozakonkursowy			
3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego	listopad 2015 r.	1. Zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, 2. Systemy zbierania, retencjonowania i wykorzystania wody opadowej, 3. Budowa lub modernizacja sieci kanalizacji deszczowej, 4. Rozwój powierzchni biologicznie czynnych.	16 716 000	WFOŚiGW w Szczecinie	
3.4 Adaptacja do zmian klimatu	listopad 2015 r.	1. Rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, 2. Wyposażenie służb ratownictwa w specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii.	1. 1 194 000 2. 11 940 000	WFOŚiGW w Szczecinie	
3.5 Wsparcie rozwoju sieci wodociągowych	październik 2015 r.	1. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych. 2. Inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi.	17 830 400	WFOŚiGW w Szczecinie	
3.6 Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków	październik 2015 r.	1. Budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków 2. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków 3. Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych.	40 834 800	WFOŚiGW w Szczecinie	
3.7 Rozwój gospodarki odpadami komunalnymi					

3.8 Rozwój gospodarki odpadami niebezpiecznymi				
IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA				
4.1 Dziedzictwo kulturowe				
4.2 Wzmocnienie instytucji kultury		Tryb pozakonkursowy		
4.3 Ochrona różnorodności biologicznej				
4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody				
4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację				
4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu				
4.7 Wsparcie ośrodków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt				
4.8 Podnoszenie jakości ładu przestrzennego				
4.9 Rozwój zasobów endogenicznych				
V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT				
5.1 Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich)		Tryb pozakonkursowy		
5.2 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego		Tryb pozakonkursowy		
5.3 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT na obszarze Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego		Tryb pozakonkursowy		
5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych				
5.5 Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych		Tryb pozakonkursowy		
5.6 Zakup i modernizacja taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych		Tryb pozakonkursowy		
5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych				
VI RYNEK PRACY				
6.1 Usługi rozwojowe skierowane do przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw w oparciu o system popytowy		Tryb pozakonkursowy		
6.2 Wsparcie adresowane do przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmian gospodarczych oraz ich pracowników, mające na celu wspomaganie procesów adaptacyjnych				
6.3 Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement				
6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe.				

6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych	wrzesień 2015 r.	2. Wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowej osób biernych zawodowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. a) wsparcie oraz pomoc w zakresie określenia ścieżki zawodowej (obligatoryjne) b) wsparcie w uzupełnieniu lub zdobyciu nowych umiejętności i kompetencji c) wsparcie zdobycia doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców. d) wsparcie mobilności geograficznej dla osób, u których zidentyfikowano problem z zatrudnieniem w miejscu zamieszkania, m.in. poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, m.in. poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie. e) działania skierowane do osób niepełnosprawnych.	30 000 000	WUP		
6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych		Tryb pozakonkursowy - 1. Instrumenty i usługi rynku pracy realizowane przez publiczne służby zatrudnienia, wynikające z Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2015r. poz. 149, z późn. zm.) z wyłączeniem robót publicznych				
6.6 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.						
6.8 Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne						
VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE						
7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej	wrzesień 2015 r.	1. Kompleksowe programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym obejmujące następujące typy operacji: a) Instrumenty aktywizacji zawodowej uwzględniające wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym w ramach usług Centrum Integracji Społecznej, Klubu Integracji Społecznej, b) Instrumenty aktywizacji zawodowej uwzględniające wsparcie osób i rodzin osób niepełnosprawnych w ramach usług Zakładu Aktywności Zawodowej oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej, c) Kompleksowe programy, realizowane na podstawie indywidualnych planów działań	15 000 000	WUP		
7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej		Tryb pozakonkursowy - 2. Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie z wykorzystaniem usług aktywnej integracji				
7.2 Usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej w KIS, CIS, ZAZ, W TZ.						
7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej	grudzień 2015 r.			WUP		
7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych)						
7.5 Koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej oraz wsparcie rozwoju sieci kooperacji i partnerstw ekonomii społecznej w województwie		Tryb pozakonkursowy				
7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym						
7.7 Wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością						
VIII EDUKACJA						

8.1 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej					
8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym					
8.3 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	grudzień 2015 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształcenie u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy. 2. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli prowadzących kształcenie w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności. 3. Indywidualizację pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi w tym ucznia młodszego i wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej. 4. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu. 5. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). 		WUP	
8.4 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	grudzień 2015 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego; 2. Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci oraz wyrównujące zdiagnozowane deficyty; 3. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego, niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi... 4. Kształcenie u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy 5. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli prowadzących kształcenie w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności. 6. Indywidualizację pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi w tym ucznia młodszego i wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej 7. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu 8. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) 		WUP	
8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego	grudzień 2015 roku.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe lub ogólne oraz uczestników pozaszkolnych form kształcenia zawodowego i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia... 2. Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych placówek szkolnictwa zawodowego; 3. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym. 4. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem. 4. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu. 6. Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego. 	5 000 000	WUP	
8.7 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.	grudzień 2015 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe lub ogólne oraz uczestników pozaszkolnych form kształcenia zawodowego i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia. 2. Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych placówek szkolnictwa zawodowego; 3. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym. 4. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem. 4. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu. 5. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). 		WUP	
8.8 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.	grudzień 2015 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe lub ogólne oraz uczestników pozaszkolnych form kształcenia zawodowego i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia. 2. Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych placówek szkolnictwa zawodowego; 3. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym... 4. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem. 4. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu. 5. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). 		WUP	
8.10 Wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych.	wrzesień 2015 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności i kompetencji w obszarach umiejętności ICT i znajomości języków obcych. 	8 000 000	WUP	
IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA					
9.1 Infrastruktura zdrowia					
9.2 Infrastruktura społeczna					
9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.					

9.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym					
9.6 Ośrodki popularyzujące naukę					
9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego					
9.10 Wsparcie rozwoju e-usług publicznych					
KONTRAKTY SAMORZĄDOWE					
1.13. Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych	czerwiec 2015 r.	1. Działania zwiększające atrakcyjność i dostępność stref inwestycyjnych na obszarze objętym KS.	70 191 300	UMWZ	
2.4 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Kontraktów Samorządowych	czerwiec 2015 r.	1. projekty zwiększające świadomość ekologiczną, 2. budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast, 3. zakup lub modernizacja niskoemisyjnego taboru transportu miejskiego.	29 934 525	UMWZ	
6.7 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach Kontraktów Samorządowych	czerwiec 2015 r.	1. Upowszechnienie dostępu do usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.	20 644 500	WUP	
8.5 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych	czerwiec 2015 r.	1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych ośrodkach wychowania przedszkolnego. 2. Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności . 3. Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci oraz wyrównujące zdiagnozowane deficyty. 4. Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego . 5. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego, niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 6. Kształcenie u uczniów i słuchaczy kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy. 7. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli prowadzących kształcenie w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności . 8. Indywidualizację pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ucznia młodszego i wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej. 9. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu. 10. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)	22 708 950	WUP	
8.9 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych	czerwiec 2015 r.	1. Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz osób dorosłych zainteresowanych z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych. 2. Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych placówek szkolnictwa zawodowego. 3. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym. 4. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem. 5. Tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (CKZIU). 6. Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego.	41 289 000	WUP	
9.5 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych	czerwiec 2015 r.	1. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną.	4 128 900	UMWZ	
9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych	czerwiec 2015 r.	1. Rozbudowa, adaptacja infrastruktury instytucji popularyzujących naukę i innowacje.	8 257 800	UMWZ	
9.9 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych	czerwiec 2015 r.	1. Inwestycje w infrastrukturę szkolnictwa zawodowego (w tym wyższego) służące dostosowaniu jej do potrzeb rynku pracy i regionalnych inteligentnych specjalizacji.	16 515 600	UMWZ	